

Perustelumuistio

9.1.2025

VN/26631/2024
VN/26631/2024-VNK-27

Päätös vuosien 2024 ja 2025 valtioneuvoston yhteinen toiminta ja hankkeet -määrärahan käytöstä: ehdollisten myöntöjen vahvistaminen

Taustaa

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjauksen mukaan hallitusohjelman toimeenpanon helpottamiseksi luodaan valtioneuvoston yhteinen ja tarkasti määritetty toimintamenovaraus sekä toimintamalli mahdollistamaan henkilöstövoimavarojen nopea, tehokas ja joustava kohdentaminen. Yhteisen resurssin käytöstä päättää valtioneuvoston yleisistunto pääministerin esityksestä. Yhteinen resurssi sijoittuu valtioneuvoston kanslian yhteyteen.

Valtioneuvoston kansliasta annetun valtioneuvoston asetuksen (393/2007) 1 §:n 21 kohdan (1117/2023) mukaan valtioneuvoston kanslian tehtäviin kuuluu valtioneuvoston ja sen ministeriöiden yhteiseen toimintaan ja hankkeisiin osoitettavien toimintamenojen kohdentamistoimet. Valtioneuvoston kansliassa on vuoden 2024 alussa valmisteltu toimintamalli Valtioneuvoston yhteinen toiminta ja hankkeet -määrärahan myöntämiseksi (VN/32062/2023-VNK-13, 4.1.2024).

Valtion vuoden 2024 talousarviossa momentin 23.01.01 (Valtioneuvoston kanslian toimintamenot) määrärahasta on varattu 5 000 000 euroa valtioneuvoston yhteiseen hallitusohjelman toimeenpanoon. Määrärahan myöntämisestä on päätetty 14.3.2024 valtioneuvoston yleisistunnon päätöksellä, jolloin määrärahaa kohdennettiin suoraan ministeriöiden hankkeisiin yhteensä 2 172 000 euroa. Loppuosa eli kohdentamatta jätetty osuus on teknisesti myönnetty valtioneuvoston kanslian kirjanpitoyksikölle. Päätöksen mukaan kohdentamaton osuus voidaan kohdentaa hankkeisiin vuoden 2024 aikana taikka hankkeiden jatkorahoitukseen tai uusiin hankkeisiin vuonna 2025. Määrärahan kohdentamispäätökset tältä osin toteutetaan valtioneuvoston kanslian päätöksellä, ellei niitä ole perusteltua käsitellä valtioneuvoston yleisistunnossa.

Vuoden 2024 määrärahan kohdentamatta jätettyä osuutta on kohdennettu hankkeisiin valtioneuvoston kanslian päätöksillä 17.5.2024, 7.6.2024, 18.6.2024, 16.8.2024, 9.9.2024 ja 9.10.2024. Määrärahasta on vuoden 2024 aikana tehdyillä päätöksillä (VN/37077/2023) tähän mennessä kohdennettu hankkeisiin yhteensä 2 920 000 euroa ja kohdentamatta on yhteensä 2 080 000 euroa.

Valtion vuoden 2025 talousarviossa momentin 23.01.01 (Valtioneuvoston kanslian toimintamenot) määrärahasta on varattu 5 000 000 euroa valtioneuvoston yhteiseen hallitusohjelman ja hallituksen tekemien linjausten toimeenpanoon. Vuoden 2025 määrärahasta on vuoden 2024 aikana tehdyillä päätöksillä ehdollisesti kohdennettu hankkeisiin yhteensä 3 852 000 euroa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvoston kanslia

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1602 2165
+358 9 1602 2165

kirjaamo.vnk@gov.fi

Asian valmistelu

Päätös on valmisteltu valtioneuvoston kansliassa.

Asia käsitellään raha-asiainvaliokunnassa.

Ehdolliset myönnöt

Varainhoitovuoden 2024 määrärahojen myöntöpäätösten yhteydessä on useampivuotisille hankkeille myönnetty ehdollisena määrärahaa myös varainhoitovuosille 2025 ja 2026 edellyttäen, että eduskunta kyseisten vuosien talousarviossa hyväksyy määrärahan eikä hankkeen toteuttamisessa tapahdu muita määrärahan myöntämiseen vaikuttavia muutoksia. Päätöksissä on todettu, että myöntöpäätös ehdollisena myönnetyltä osin tehtäisiin myöhemmin eikä se edellyttäisi ministeriöltä uutta hakemusta.

Seuraaville hankkeille on vuoden 2024 aikana tehdyillä päätöksillä myönnetty määrärahaa ehdollisena vuodelle 2025:

Ministeriö	Päätös	Vuoden 2025 ehdollinen myöntö
Valtioneuvoston kanslia		73 000
Itäisen ja Pohjoisen Suomen ohjelmat (pää toteuttaja TEM)	03/2024	73 000
Oikeusministeriö		270 000
Viranomaisten välisen tiedonluovuttamisen sujuvoittaminen rikoksantorjunnan ja rikosten ehkäisemisen tehostamiseksi koordinoimalla ja tukemalla lainvalmistelua substanssiministeriössä	03/2024	190 000
Digitalisaation ja tiedon liikkuvuuden esteiden purkaminen (pää toteuttaja VM)	05/2024	80 000
Sisäministeriö		175 000
Lainsäädäntöhanke rahapelijärjestelmän uudistamiseksi	03/2024	95 000
Rajaturvallisuutta varmistavien toimivaltuuksien ja muun lainsäädännön kehittäminen	03/2024	80 000
Puolustusministeriö		182 000
Nato liitännäiset lainsäädäntöhankeet	03/2024	91 000
Nato integraatio sisältäen Nato-standardien ja teknisen turvallisuuden säädöshuollon	03/2024	91 000
Valtiovarainministeriö		905 000
Digitalisaation ja tiedon liikkuvuuden esteiden purkaminen (osatoteuttaja OM)	05/2024	40 000
Kriittisen infrastruktuurin tietojen avoimuuden uudelleen arviointi	03/2024	95 000
Finanssialan kasvustrategian laadinta	03/2024	64 000
Selvitys vastasyntyneiden osakesäästötili	03/2024	95 000
Valtion aluehallinnon uudistamishanke (VAU-hanke)	05/2024	255 000
Kirjanpito - ja verosäännösten suhde erityisesti IFRS-standardeihin nähden	03/2024	43 000
Uuden rahapelijärjestelmän mukaisen lupa- ja valvontatoiminnan toimeenpanoa koskeva hanke	08/2024	124 000
Uuden rahapelijärjestelmän mukaisen lupa- ja valvontatoiminnan toimeenpanoa koskeva hanke	10/2024	189 000
Opetus- ja kulttuuriministeriö		84 000
Digitoimisto: datatalouden kasvuohjelma ja valtioneuvoston tekoälykokonaisuus (pää toteuttaja LVM)	05/2024	84 000
Maa- ja metsätalousministeriö		96 000
Kalatiestrategian päivittäminen laajapohjaisessa yhteistyössä sidosryhmien kanssa	03/2024	96 000
Liikenne- ja viestintäministeriö		324 000
Julkisesti tuettujen kuljetusten kehittäminen (osatoteuttaja STM)	03/2024	80 000
Henkilöjuna liikenteen kilpailuttaminen	03/2024	160 000
Digitoimisto: datatalouden kasvuohjelma ja valtioneuvoston tekoälykokonaisuus (osatoteuttajat OKM, TEM)	05/2024	84 000
Työ- ja elinkeinoministeriö		492 000
Teollisuuspoliittisen strategian laadinta ja sen toimeenpano sekä kasvuyrittäjyyden ohjelma (sis. Mittelstand)	03/2024	80 000
Itäisen ja Pohjoisen Suomen ohjelmat (osatoteuttaja VNK)	03/2024	73 000
Säästöjä ja tehokkuutta hankintalain muutoksilla	03/2024	86 000
Digitoimisto: datatalouden kasvuohjelma ja valtioneuvoston tekoälykokonaisuus (pää toteuttaja LVM)	05/2024	102 000
IcePact jäänmurtajayhteistyö	09/2024	151 000
Sosiaali- ja terveysministeriö		937 000
Julkisesti tuettujen kuljetusten kehittäminen (pää toteuttaja LVM)	03/2024	33 000
Alkoholilakimuutosten toimeenpano	03/2024	40 000
Lastensuojelulainsäädännön uudistaminen (erityisesti poikkihallinnollinen yhteistyö lasten ja nuorten rikosten torjunnassa)	03/2024	88 000
Nato-jäsenyyden toimeenpano sosiaali- ja terveysministeriössä	03/2024	190 000
Sosiaaliturvan uudistamisen hankkeiden vaikutusarviointi	03/2024	87 000
Väestöpoliittinen selonteko /selvitys ja toimenpideohjelma	03/2024	56 000
Lastensuojelun hybridiyksikköjen perustaminen, lainsäädännön valmistelu	06/2024	87 000
Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluvalikoiman rajaaminen	06/2024	87 000
Sosiaaliturvan uudistaminen, yleistuen valmistelu	06/2024	189 000
Ammattihenkilölainsäädännön kokonaisuudistus	06/2024	80 000
Ympäristöministeriö		314 000
Kiertotalouslaki	03/2024	120 000
METSO-ohjelman mukaiset selvitykset	03/2024	80 000
Markkinoiden edistäminen ilmaston ja luonnonvarojen hyväksi (MARKETTA)	10/2024	114 000
EHDOLLISET MYÖNNÖT YHTEENSÄ		3 852 000

Väliraportointi

Määrärahan myöntöpäätöksissä on todettu ministeriöiden vastaavan siitä, että myönnetty määräraha käytetään hankesuunnitelman mukaisesti. Päätösten mukaan ministeriöiden tulee raportoida hankkeiden etenemisestä valtioneuvoston kanslialle ennen varainhoitovuoden 2025 määrärahojen myöntämistä. Tämän lisäksi ministeriöiden tulee ilmoittaa valtioneuvoston kanslialle määrärahan käyttöön vaikuttavista hankkeen muutoksista mahdollisimman pian.

Valtioneuvoston kanslia on 6.11.2024 päivättyllä kirjeellä (VN/37077/2023-VNK-55) lähettänyt vuonna 2024 määrärahaa saaneille ministeriöille ohjeistuksen väliraportoinnista. Ministeriöitä on pyydetty toimittamaan hanketta koskeva väliraportointi valtioneuvoston kanslialle 26.11.2024 mennessä.

Ministeriöiden toimittamien väliraporttien perusteella suurin osa määrärahaa saaneista hankkeista etenee sekä hankkeen sisällön että aikataulun osalta rahoituksen perustana olleen hankesuunnitelman mukaisesti. Kahdessa hankkeessa on määrärahan myöntämisen jälkeen tehty pieniä sisällöllisiä muutoksia alkuperäiseen hankesuunnitelmaan.

Noin neljäsosa hankkeista on jonkin verran viivästynyt hankesuunnitelman mukaisesta aikataulusta. Pääasiassa viivästykset ovat johtuneet siitä, että rekrytoinnit ovat kestäneet suunniteltua kauemmin, mutta suurin osa hankkeista on käynnistynyt syksyn 2024 aikana ja loputkin hankkeet käynnistyvät, kun tarvittavat rekrytoinnit on saatu tehtyä. Mahdollisten viivästymisten vaikutusta hankkeen päättymisajankohtaan tullaan seuraamaan ja arvioimaan myöhemmillä raportointikiertoilla.

Hankkeille myönnettyä rahoitusta on väliraportoinnin perusteella pääasiassa käytetty määrärahaa koskevan myöntöpäätöksen mukaisesti. Rahoitusta siirtyy vuodelta 2024 seuraavalle vuodelle suurimmassa osassa hankkeita, mutta siirtyvän rahoituksen määrä vaihtelee melko paljon hankkeittain. Siirtyvän rahoituksen määrä on riippuvainen erityisesti siitä, ovatko hanketta varten toteutettavat rekrytoinnit viivästyneet. Lisäksi siirtyvän rahoituksen määrään vaikuttaa ostopalveluna toteutettavien selvitysten siirtyminen kokonaisuudessaan tai osittain toteutettavaksi vasta vuonna 2025. Kahden hankkeen osalta väliraportoinnin hetkellä on tiedossa, että myönnettyä määrärahaa jää käyttämättä, koska kyseisissä hankkeissa toteutettujen selvitysten kokonaiskustannukset ovat jääneet jonkin verran hankesuunnitelmassa arvioitua pienemmiksi.

Päätösehdotus määrärahan myöntämiseksi vuoden 2025 ehdollisten myöntöjen perusteella

Pääosin hankkeiden toteutuksessa tai etenemisessä ei ole väliraportoinnin perusteella ilmennyt sellaisia seikkoja, joiden perusteella vuodelle 2025 ehdollisena myönnetyn määrärahan vahvistamisesta olisi syytä poiketa. Seuraavassa todetuin poikkeuksin ehdotetaan, että määrärahat myönnettäisiin euromäärältään ehdollisia myöntöjä vastaavasti jäljempänä seuraavan taulukon mukaisesti.

Liikenne- ja viestintäministeriön hankkeissa ”Julkisesti tuettujen kuljetusten kehittäminen” (osatoteuttaja STM) ja ”Henkilöjunaliikenteen kilpailuttaminen” on väliraportoinnin perusteella ilmennyt lisäselvitystarvetta hankkeeseen myönnettyjen määrärahojen käytön osalta. Näiden hankkeiden osalta ehdotetaan, että vuoden 2025 ehdollisen määrärahan vahvistamista koskevat päätökset ratkaistaisiin myöhemmin erikseen.

Valtioneuvoston kanslia on 25.9.2024 päivättyllä hakuohjeistuksella asettanut ministeriöiden haettavaksi vuoden 2024 määrärahaa yhteensä 2 169 000 euroa. Jatkovalmistelussa on kuitenkin tarkentunut, että vuoden 2024 jäljellä oleva määräraha olisi tarkoituksenmukaista kohdentaa jo käynnissä oleville hankkeille aiemmin tehtyjen vuoden 2025 määrärahan ehdollisten myöntöjen perusteella. Näin ollen eräille hankkeille ehdotetaan kohdennettavaksi vuoden 2025 määrärahan sijasta vuoden 2024 määrärahaa, jolloin vuoden 2025 määrärahaa voitaisiin myöntää vastaavasti enemmän uusille hankkeille. Vuoden 2025 ehdollisten myöntöjen perusteella ehdotetaan kohdennettavaksi hankkeille vuoden 2024 määrärahaa yhteensä 2 080 000 euroa, minkä jälkeen vuoden 2024 jäljellä oleva määräraha tulisi kokonaan käytetyksi.

Ehdotuksen mukaan valtioneuvoston kanslia myöntäisi vuoden 2024 talousarvion tilijaottelun momentin 23.01.01 alajaottelussa 23.01.01.2 (VN yhteinen toiminta ja hankkeet) valtioneuvoston kanslialle osoitetusta määrarahasta yhteensä 2 080 000 euroa ministeriöiden (kirjanpitoyksiköt) käyttöön (*kirjausoikeus*) jäljempänä seuraavan taulukon mukaisesti. Kyseessä on 3-vuotinen siirtomääräraha, jonka käyttöaika on 2024–2026. Määräraha on muutettu 3-vuotiseksi siirtomäärärahaksi vuoden 2024 kolmannessa lisätalousarviossa, jonka eduskunta hyväksyi 8.11.2024.

Loppuosa nyt vahvistettavista ehdollisista myönnoistä ehdotetaan myönnettäväksi vuoden 2025 määrärahasta. Ehdotuksen mukaan valtioneuvoston kanslia myöntäisi vuoden 2025 talousarvion tilijaottelun momentin 23.01.01 alajaotteluun 23.01.01.2 (VN yhteinen toiminta ja hankkeet) yhteensä 1 499 000 euroa ministeriöiden (kirjanpitoyksiköt) käyttöön (*kirjausoikeus*) jäljempänä seuraavan taulukon mukaisesti. Kyseessä on 3-vuotinen siirtomääräraha, jonka käyttöaika on 2025–2027.

TAKP-TILI			424.23.01.01.2 vuoden 2024 määräraha	23.01.01.2 vuoden 2025 määräraha
kpy ¹	ministeriö	Aiemmin myönnetty rahoitus 2024 €	Myönnetty 1.1.2025 €	Myönnetty 1.1.2025 €
125	Valtioneuvoston kanslia	42 000	33 000	40 000
	O Itäisen ja Pohjoisen Suomen ohjelmat (pää toteuttaja TEM)	42 000	33 000	40 000
150	Oikeusministeriö	190 000		270 000
	P Viranomaisten välisen tiedonluovuttamisen sujuvoittaminen rikosentorjunnan ja rikosten ehkäisemisen tehostamiseksi koordinoimalla ja tukemalla lainvalmistelua substanssiministeriöissä.	150 000		190 000
	O Digitalisaation ja tiedon liikkuvuuden esteiden purkaminen (pää toteuttaja VM)	40 000		80 000
200	Sisäministeriö	198 000	175 000	0
	P Lainsäädäntöhanke rahapelijärjestelmän uudistamiseksi (SM053:00/2023)	158 000	95 000	
	P Rajaturvallisuutta varmistavien toimivaltuuksien ja muun lainsäädännön kehittäminen	40 000	80 000	
250	Puolustusministeriö	63 000	182 000	0
	P Nato liitännäiset lainsäädäntöhankkeet	27 000	91 000	
	P Nato integraatio sisältäen Nato-standardien ja teknisen turvallisuuden säädöshuollon	36 000	91 000	
300	Valtiovarainministeriö	434 000	675 000	230 000
	P Finanssialan kasvustrategian laadinta	21 000	64 000	
	P Valtion aluehallinnon uudistamishanke (VAU-hanke)	153 000	255 000	
	P Kirjanpito- ja verosäännösten suhde erityisesti IFRS-standardeihin nähden	42 000	43 000	
	P Uuden rahapelijärjestelmän mukaisen lupa- ja valvontatoiminnan toimeenpanoa koskeva hanke	62 000	189 000	
	P Uuden rahapelijärjestelmän mukaisen lupa- ja valvontatoiminnan toimeenpanoa koskeva hanke	41 000	124 000	
	P Kriittisen infrastruktuurin tietojen avoimuuden uudelleen arviointi	64 000		95 000
	P Digitalisaation ja tiedon liikkuvuuden esteiden purkaminen (osatoteuttaja OM)	20 000		40 000
	P Selvitys vastasyntyneiden osakesäästötili	31 000		95 000
600	Opetus- ja kulttuuriministeriö	34 000		84 000
	O Digi-toimisto: datatalouden kasvuo-ohjelma ja valtioneuvoston teko-älykokonaisuus (pää toteuttaja LVM)	34 000		84 000
440	Maa- ja metsätalousministeriö	83 000	0	96 000
	P Kalatierstrategian päivittäminen laajapohjaisessa yhteistyössä sidosryhmien kanssa	83 000		96 000
450	Liikenne- ja viestintäministeriö	227 000	0	84 000
	P ² Julkisesti tuettujen kuljetusten kehittäminen (osatoteuttaja STM)	40 000		0
	P ² Henkilöjunaliikenteen kilpailuttaminen	128 000		0
	P Digi-toimisto: datatalouden kasvuo-ohjelma ja valtioneuvoston teko-älykokonaisuus (osatoteuttajat OKM, TEM)	59 000		84 000
540	Työ- ja elinkeinoministeriö	427 000	268 000	224 000
	P Digi-toimisto: datatalouden kasvuo-ohjelma ja valtioneuvoston teko-älykokonaisuus (pää toteuttaja LVM)	71 000	102 000	
	P Säästöjä ja tehokkuutta hankintalain muutoksilla	136 000	86 000	
	P Teollisuuspoliittisen strategian laadinta ja sen toimeenpano sekä kasvuyrittäjyyden ohjelma (sis. Mittelstand)	76 000	80 000	
	P Itäisen ja Pohjoisen Suomen ohjelmat (osatoteuttaja VNK)	114 000		73 000
	P IcePact jäänmurtajayhteistyö	30 000		151 000
550	Sosiaali- ja terveysministeriö	526 000	547 000	357 000
	O ² Julkisesti tuettujen kuljetusten kehittäminen (pää toteuttaja LVM)	16 000		0
	P Alkoholilakimuutosten toimeenpano	60 000	40 000	
	P Lastensuojelulainsäädännön uudistaminen (erityisesti poikkihallinnollinen yhteistyö lasten ja nuorten rikosten torjunnassa)	66 000	88 000	
	P Sosiaaliturvan uudistamisen hankkeiden vaikutusarviointi	87 000	87 000	
	P Väestöpoliittinen selonteko /selvitys ja toimenpideohjelma	73 000	56 000	
	P Lastensuojelun hybridiyksiköiden perustaminen, lainsäädännön valmistelu	29 000	87 000	
	P Sosiaaliturvan uudistaminen, yleistuen valmistelu	57 000	189 000	
	P Nato-jäsenyyden toimeenpano sosiaali- ja terveysministeriössä	57 000		190 000
	P Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluvalikoiman rajaaminen	61 000		87 000
	P Ammattienkilöalainsäädännön kokonaisuudistus	20 000		80 000
700	Ympäristöministeriö	167 000	200 000	114 000
	P Kiertotalouslaki	120 000	120 000	
	P METSO-ohjelman mukaiset selvitykset	20 000	80 000	
	P Markkinoiden edistäminen ilmaston ja luonnonvarojen hyväksi (MARKETTA)	27 000		114 000
	HANKERAHOITUS YHTEENSÄ	2 391 000	2 080 000	1 499 000

¹ Pää toteuttaja (P), osatoteuttaja (O)² Ratkaistaan myöhemmin

Toimivalta

Asia on tarkoitus käsitellä raha-asiainvaliokunnassa. Valtioneuvoston määräyksen asioiden käsittelystä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa (3.1.2002 N:o TM 0201) 2.2.9. kohdan mukaan raha-asianvaliokunnassa käsitellään talousarvion määrärahojen ja myöntämisvaltuuksien käyttöperusteita koskevat asetukset, yleisluonteiset määräykset sekä suunnitelmat, jos on kysymys vähintään 1 000 000 euron suuruudesta määrärahasta tai valtuudesta.

Määrärahojen myöntämisestä päätettäisiin valtioneuvoston kansliassa (VNA valtioneuvoston kansliasta (393/2007) 1 §:n 21 kohta). Asiaa ei ole perusteltua ratkaista valtioneuvoston yleisistunnossa, koska yleisistunto on jo 14.3.2024 tehdyllä päätöksellä päättänyt pääosasta vuoden 2025 määrärahojen ehdollisista myönnoistä, jotka tällä päätöksellä pääosin vahvistettaisiin valtioneuvoston yleisistunnon päätöstä vastaavasti.